

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Václava Novotného v právní věci **žalobce: JUDr. J. T.**, zastoupeného JUDr. Vladimírem Iblem, advokátem, se sídlem Průběžná 715, Mnichovice, proti **žalované: Česká advokátní komora**, se sídlem Národní třída 16, Praha 1, zastoupené JUDr. Janem Sykou, advokátem, se sídlem Školská 12, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 28 Ca 168/2002 - 63 ze dne 28. 4. 2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaná **ne má** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 1075 Kč, do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám jeho právního zástupce.

Odůvodnění:

Rozhodnutím odvolacího senátu žalované České advokátní komory ze dne 5. 2. 2002, č. K 90/01, bylo zamítnuto žalobcovo odvolání a potvrzeno rozhodnutí kárného senátu

č. K 90/01 ze dne 22. 11. 2001, kterým byl žalobce uznán vinným kárným proviněním spočívajícím v hrubém porušení ust. § 19 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „zákon o advokacii“), a dále za porušení ust. § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 Pravidel profesionální etiky a pravidel soutěže advokátů České republiky a za toto kárné provinění mu bylo uloženo kárné opatření spočívající ve vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Proti rozhodnutí odvolacího senátu podal žalobce žalobu k Městskému soudu v Praze, jíž se domáhal zrušení napadeného rozhodnutí. Městský soud v Praze napadené rozhodnutí i rozhodnutí, které mu předcházelo, zrušil rozsudkem č. j. 28 Ca 168/2002 – 63 ze dne 28. 4. 2003 a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

Žalovaná Česká advokátní komora (dále převážně jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností brojí proti tomuto rozsudku Městského soudu v Praze a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud tento rozsudek zrušil a uložil žalobci nahradit stěžovatele náklady řízení.

Stěžovatelka v kasační stížnosti jako důvod, který ji vede k podání tohoto opravného prostředku, označuje nejprve rozporuplný obsah spisu Městského soudu v Praze, v němž na č. l. 62 je obsažen protokol o vyhlášení rozsudku, podle něhož výrok rozsudku zní „Žaloba se zamítá“, na rozdíl od výroku obsaženého v rozsudku, jenž byl vyvěšen na úřední desce soudu a doručen účastníkům řízení, podle něhož se napadené rozhodnutí odvolacího senátu stěžovatelky, jakož i jemu předcházející rozhodnutí, ruší a věc se vrací k dalšímu řízení. Tento zásadní a neobvyklý rozpor považuje stěžovatelka za vadu řízení, jež mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé. Podle stěžovatelky tak byla vyhlášena současně dvě protichůdná rozhodnutí v téže věci; tím bylo dotčeno právo stěžovatelky na spravedlivý proces, neboť existují pochybnosti o znění, vyhlášení a vyvěšení rozsudku. Podle stěžovatelky mohlo jít též o zřejmou nesprávnost, neboť je-li soud vázán vyhlášeným rozsudkem, měl by doručované rozhodnutí podle původně vyhlášeného znění opravit. Stěžovatelka poukazuje na rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Delcourt ca Belgie* (1970), v němž bylo zdůrazněno, že spravedlnost nejen musí být poskytována, ale musí se též jevit, že je poskytována.

Druhou námitkou je zpochybnění pasivní legitimace stěžovatelky v řízení o žalobě před Městským soudem v Praze. Napadeným rozsudkem byla zrušena rozhodnutí odvolacího senátu a kárného senátu, věc však byla k dalšímu řízení vrácena stěžovatelce. Předsedové kárného senátu a odvolacího senátu nebyli účastníky řízení (jak tomu je například při přezkoumávání soudních rozhodnutí Ústavním soudem), přestože právě oni mají v důsledku zásady ústnosti a zásady projednací bezprostřední informace o průběhu kárného a dovolacího řízení. Stěžovatelka proto vznáší otázku, zda těmto předsedům senátů nebyla odňata možnost jednat před soudem - za situace, kdy věc je vrácena k dalšímu řízení stěžovatelce, neexistuje žádná zákonná vazba, která by předsedovi stěžovatelky umožnila uložit kárnému senátu pokračovat v řízení. Soudní řád správní podle stěžovatelky řešení, které v této námitce naznačuje, nevyklučuje. Úvahu Nejvyššího správního soudu k této námitce označuje pak stěžovatelka za zásadní, neboť se podle ní jedná o prvé rozhodnutí o této otázce.

Třetí námitka směřuje proti úvaze Městského soudu v Praze, jíž bylo přisvědčeno žalobní námitce žalobcově v otázce zjištění skutkového stavu věci, jenž nevzbuzuje pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí, přičemž je nutno objasňovat stejně pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i neprospěch obviněného (§ 35e odst. 2 zákona o advokacii stanoví, že pokud tento zákon nebo kárný řád nestanoví něco jiného, použijí se v kárném řízení přiměřeně ustanovení trestního řádu). Výše uvedený pokyn ke zjištění skutkového stavu vychází z § 2 odst. 5 a 6 trestního řádu. Tuto žalobní námitku shledal Městský soud v Praze důvodnou, neboť dovodil, že stěžovatelka neprokázala bez pochybností, že skutek, jenž byl kladen žalobci za vinu, se stal. Za těchto okolností měly orgány stěžovatelky aplikovat princip „in dubio pro reo“. K tomu stěžovatelka namítá, že Městský soud v Praze pomínil část obsahu žalobcova dopisu Ministerstvu zahraničních věcí (dále převážně jen „ministerstvo“) ze dne 21. 11. 2000, jenž vychválil připravovanou smlouvu s tím, že jde o jediné možné řešení. Za jádro kárného provinění stěžovatelka v kasační stížnosti označuje podsunutí hodnocení smlouvy, kterou žalobce prosazoval v zájmu jiné, jím zastoupené smluvní strany, ministerstvu, čímž dopomohl uzavření smlouvy, která byla pro stát nevýhodná, stala se zdrojem aféry a posléze byla zrušena. Dále uvádí, že žalobce měl poctivě při každé příležitosti deklarovat vůči ministerstvu svou pozici, neboť věděl, že ministerstvo není fyzickou osobou s jednou hlavou, a má uvnitř složitou komunikaci. Důsledkem tohoto žalobcova přístupu (totiž že při každé příležitosti nedeklaroval svou pozici zástupce druhé smluvní strany) bylo, že ministr zahraničních věcí Kavan v prohlášení odvysílaném v televizi uvedl, že ministerstvo svůj postup opírá o posudek renomované advokátní kanceláře. Toto prohlášení ministra žalobce nevyvrátil. Tento výsledek a reakce žalobce na něj podle stěžovatelky vyvrací hodnocení, které Městský soud v Praze přikládá vyjádření náměstkyně ministra zahraničních věcí PhDr. O., tedy že je možný i výklad, že ministerstvo požádalo žalobce o informaci jako zástupce druhé smluvní strany. Není rozhodující, zda předmětný dopis bude hodnocen jako právní služba nebo stanovisko či právní názor. Stěžejním má být, že takto bylo ministrem zahraničních věcí pochopeno. Smyslem ust. § 19 zákona o advokacii je zabránit kolizním radám, tedy situacím, kdy je role advokáta v něčí neprospěch zneužívána. Žalobce měl svým postupem vyvolat situaci, ve které se stát rozhodl uzavřít nevýhodnou smlouvu s žalobcovým klientem na základě žalobcovy rady, o kterou se veřejně opřel ministr. Stěžovatelka v kasační stížnosti dovozuje, že poněvadž bylo ministerstvu známo, že žalobce zastupuje Úřad vlády, bylo oprávněno (ministr) k předpokladu, že žalobce nebude jednat proti zájmům České republiky. Podle názoru stěžovatelky se senáty rozhodující o kárném obvinění nedopustily vytýkaných pochybení, důkazy hodnotily tak, aby byly objasněny okolnosti svědčící ve prospěch i neprospěch kárně obviněného žalobce, přičemž vzhledem ke zjištěným skutečnostem nebyl prostor pro uplatnění zásady „in dubio pro reo“, neboť kárná vina byla prokázána bez pochybností. Soud posuzoval důkazy jednostranně, a proto dospěl k nesprávnému hodnocení, přičemž uplatnění zásady „in dubio pro reo“ nebylo ani v žalobě navrhováno. Stěžovatelka dále poukázala na argumentaci rozhodnutí odvolacího a kárného senátu, s níž se ztotožňuje. Závěrem stěžovatelka vyjadřuje přesvědčení, že advokát nesmí postupovat na hraně, pokud situace vyvolává pochyby o nekoliznosti, má z toho advokát jasně a neodkladně vyvodit důsledky, aby ke kolizi nemohlo dojít, anebo, když již nastala, aby ji odstranil a její následky zmírnil. Jestliže tak advokát neučiní, nejsou pochyby o tom, že svou povinnost porušil.

Žalobce podal dne 28. 7. 2003 ke kasační stížnosti vyjádření; v něm označil kasační stížnost za zčásti nedůvodnou, zčásti nepřipustnou. Podle jeho názoru nastaly účinky vyhlášení rozsudku Městského soud v Praze doručením (§ 64 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“, ve spojení s § 156 odst. 3 a § 159 odst. 2 občanského soudního řádu, dále jen „o. s. ř.“), neboť věc byla projednávána v neveřejném zasedání. V zápise z jednání zřejmě došlo k administrativní chybě, rozpor mezi zápisem z jednání a vyhlášeným zněním rozsudku je nutno v zájmu ochrany právní jistoty účastníků řešit vždy ve prospěch znění vyhlášeného a doručeného.

Pokud jde o údajný nedostatek pasivní legitimace stěžovatelky, poukazuje žalobce na § 40 odst. 3 zákona o advokacii, který stanoví, že právnickou osobou je Komora. Ta je tedy pasivně legitimována i tehdy, jestliže napadené rozhodnutí bylo vydáno některým z jejích orgánů. Žalobce v tomto vyjádření shledal, že stěžovatelka neuvedla v kasační stížnosti, který z důvodů uvedených v § 103 s. ř. s. má být pochybením soudu založen, chybí tedy podstatná náležitost kasační stížnosti požadovaná § 106 s. ř. s. Ostatní důvody kasační stížnosti představují podle žalobce pouze rozvádění námitek, které již byly uvedeny v rozhodnutích orgánů stěžovatelky, popřípadě ve vyjádření k žalobě, žádná z námitek není nová. Žalobce odkazuje na § 104 odst. 4 s. ř. s., podle něhož kasační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 s. ř. s. nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, ač tak učinit mohl. Proto žalobce navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Na toto vyjádření reagovala stěžovatelka podáním ze dne 28. 11. 2003; v něm uvádí, že názor žalobcův na užití o. s. ř. při vyhlášení rozsudku je nesprávný, neboť s. ř. s. obsahuje pro tuto věc speciální úpravu. Ustanovení § 49 odst. 9 s. ř. s. stanoví, že vyhlášeným výrokem je soud vázán. Podkladem pro vyhotovení rozsudku ve zkráceném znění byl protokol o vyhlášení rozsudku, přičemž tento protokol na č. 1. 62 soudního spisu byl zpětně opraven podle výroku, který byl na č. 1. 72 napsán odlišně. K absenci důvodů kasační stížnosti stěžovatelka poukazuje na formulaci kasační stížnosti, z níž je podle jejího názoru naprosto zřejmé, že pokud jde o prvou námitku, je uveden důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a pokud jde o ostatní důvody, i z jejich formulace je patrné, že jsou vytýkány důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b), c). Ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. cituje žalobce podle stěžovatelky nepřipadně. K otázce pasivní legitimace stěžovatelka nepopírá, že právnickou osobou je Česká advokátní komora, odkazuje však znovu na strukturu a vztahy, které neumožňují předsedovi dávat pokyny kárnému senátu. Stěžovatelka výslovně označuje důvody, které uvedla v kasační stížnosti, za důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) s. ř. s.

Ze spisů stěžovatelky vyplynuly následující podstatné skutečnosti:

Místopředseda kontrolní rady stěžovatelky požádal dopisem z 19. 4. 2001 žalobce, aby v reakci na otištění článku autora J. Z. v časopise R. poskytl kontrolní radě veškeré písemnosti dotýkající se H. Č. d., s cílem posoudit, zda došlo nebo nedošlo ke kolizi zájmů. Žalobce na tuto výzvu reagoval dopisem z 9. 5. 2001, v němž uváděl genezi poskytnutí právní pomoci při založení společnosti H. Č. d., a. s., se sídlem P. N. 2148, R., a posléze při přípravě smlouvy o provozování hotelového a ubytovacího komplexu Č. d. v M. (R. f.) mezi touto společností a Českou republikou zastoupenou Ministerstvem zahraničních věcí. V tomto vysvětlujícím dopise žalobce dokládal (například fakturou za poskytnuté právní služby společnosti H. Č. d., a. s., ze dne 8. 11. 2000 – neboť smlouva o právní pomoci, jak uvedl,

neexistovala v písemné podobě), že nepochybně poskytoval právní služby této společnosti. Návrh smlouvy o provozování H. Č. d. byl druhé smluvní straně, tj. ministerstvu, předložen 14. 9. 2000 (pozn. soudu: v dopise je chybně uveden letopočet 2001). Advokátka vykonávající advokacii se žalobcem ve sdružení, Mgr. M., jej poté informovala, že na ministerstvu vznikly pochybnosti o tom, zda nemusí být v této věci vypisována veřejná soutěž. Žalobce kontaktovala tehdejší náměstkyně ministra zahraničí PhDr. O. se žádostí, aby se žalobce vyjádřil k tomu, zda návrh smlouvy odpovídá usnesení vlády ČR č. 963 ze dne 4. 10. 2000, přičemž hlavní otázkou mělo být, zda předmět smlouvy podléhá zákonu o veřejných zakázkách.

Požadované vyjádření žalobce ministerstvu poskytl podle svého přesvědčení – jak v dopise z 9. 5. 2001 uváděl – jako právní zástupce společnosti H. Č. d., a. s., dne 21. 11. 2000 (pozn. soudu: v dopise je zřejmá nesprávnost v letopočtu, jenž je uveden jako rok 2001). V tomto vyjádření, které prezentoval jako „stručný právní názor na připravenou smlouvu“ ... ve vztahu k usnesení vlády č. 963 z 4. 10. 2000, a v němž žádal, aby o tomto právním názoru byl informován ministr, uvedl, že citované usnesení není možno splnit jinak než podpisem dojednané smlouvy, jejíž podmínky „nejsou pro MZV nevýhodné“.

Místopředseda kontrolní rady stěžovatelky dále dne 11. 5. 2001 žalobce vyzval k vyjádření o tom, zda v minulosti až do okamžiku, kdy sepisoval smlouvu o provozování H. Č. d., zastupoval Ministerstvo zahraničních věcí, a zda konzultaci v dopise z 21. 11. 2000 a další v písemnosti ze dne 27. 11. 2000 vyúčtoval a komu. Na to reagoval žalobce dne 16. 5. 2001, přičemž uvedl, že s Ministerstvem zahraničních věcí nikdy neměl žádnou smlouvu o právní pomoci a rozvedl, jak byly fakturovány služby poskytnuté společnosti H. Č. d., a. s., včetně dopisů ze dne 22. 11. a 27. 11. 2000. Žádostí ze dne 1. 6. 2001 se místopředseda kontrolní komise stěžovatelky obrátil na Ministerstvo zahraničních věcí, aby sdělilo, zda žalobce tomuto ministerstvu poskytoval právní služby, zda bylo ministerstvo informováno, že žalobce poskytuje právní služby společnosti H. Č. d., a. s. Právní zástupce ministerstva, advokát JUDr. F. G., odpověděl na tuto žádost, a to dne 18. 6. 2001. K prvnímu dotazu uvedl, že žalobce nezastupoval ministerstvo, ani mu neposkytoval poradenskou či konzultativní právní pomoc, k druhému dotazu uvedl, že náměstkyně ministra zahraničních věcí PhDr. O. nebyla informována ze strany žalobce, že zastupuje společnost H. Č. d., a. s., a rovněž nebyla tato představitelka ministerstva informována o tom, že advokátní kancelář žalobce je autorem návrhu smlouvy o provozování H. Č. d.

Kontrolní rada stěžovatelky pak dne 17. 8. 2001 sdělila žalobci, že se zabývala na svém zasedání článkem v časopise Reflex a stanoviskem Ministerstva zahraničních věcí ze dne 18. 6. 2001, přičemž na základě těchto materiálů se rozhodl předseda kontrolní rady stěžovatelky podat na žalobce kárnou žalobu. Kárná žaloba pak nese datum 17. 8. 2001, č. j. 517/2001. Viní žalobce z toho, že výše popsáním jednáním směřovaným vůči náměstkyni ministra zahraničních věcí PhDr. O. porušil povinnost odmítnout poskytování právních služeb ve věci, v níž již v minulosti poskytl právní pomoc jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o právní pomoc žádá, a tímto svým jednáním snižoval důstojnost advokátního stavu, čímž měl porušit § 19 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, a § 17 téhož zákona ve spojení s čl. 4 odst. 1 Pravidel profesionální etiky advokátů ČR. Předseda kárné komise poté dne 24. 8. 2001 vyzval kárného žalobce k odstranění vad kárné žaloby, jež měly především spočívat v nepřesné formulaci skutkové části žaloby i její kvalifikační části.

Kárná žaloba pak byla dne 31. 8. 2001 upravena tak, že jednání, jež mělo založit skutkovou podstatu provinění, mělo spočívat v neodmítnutí právní služby Ministerstvu zahraničních věcí, v neinformování náměstkyně ministra zahraničních věcí, že návrh smlouvy o provozování komplexu Č. d. vypracovávala advokátka z advokátní kanceláře T. – S. a spol., ve sdělení ze dne 21. 11. 2000, ačkoli žalobce věděl, že návrh smlouvy je pro stát velmi nevýhodný a porušuje Vídeňskou úmluvu o diplomatických stycích, i ruské zákony, tedy porušil povinnosti advokáta tím, že za popsanych okolností neodmítl poskytování právních služeb, neinformoval řádně svého klienta a neposkytl mu možnost, aby řádně zvážil své další příkazy, nechránil práva a oprávněné zájmy svého klienta a nejednal při výkonu advokacie čestně a svědomitě, snižoval důstojnost advokátního stavu, neboť jednal za svého klienta „H. Č. d., a. s.“ v rozporu se zákonem a stavovským předpisem, čímž měl porušit ust. § 19 odst. 1 písm. a), b) zákona o advokacii a § 17 téhož zákona ve spojení s čl. 9 odst. 1 Pravidel profesionální etiky, § 16 odst. 1 věta první, odst. 2 zákona o advokacii, § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 Pravidel profesionální etiky advokátů ČR. Kárná žaloba byla žalobci doručena 4. 9. 2001.

Vyjádření ke kárné žalobě žalobce poskytl dne 1. 10. 2001. V něm popřel, že by došlo k poskytnutí právní služby ve smyslu § 1 odst. 2 zákona o advokacii Ministerstvu zahraničních věcí; žádná dohoda o právní pomoci neexistovala, žádná odměna nebyla uhrazena ani účtována. Dopis z 21. 11. 2000 nebyl právním rozbohem ani právní expertizou, jednalo se výhradně o stanovisko jeho klienta v rámci jednání s protistranou. Pokud mělo jít o neinformování klienta, žalobce ve vyjádření poukázal na nedostatek konkretizace, v důsledku čehož zůstává tato část kárné žaloby na úrovni ničím nepodložené spekulace. Popřel rovněž nečestnost a nesvědomitost, které by měly své místo teprve v případě, že by zastupování smluvní protistrany bylo zjištěno. Snižování důstojnosti advokátního stavu uváděné v kárné žalobě, a to v důsledku vykonání služby pro klienta podle nejlepšího vědomí a svědomí, pokládal žalobce v tomto vyjádření spíše za snahu potrestat jej za každou cenu. V závěru vyjádření poukázal rovněž na mediální aspekty jeho případu, zastával názor, že veřejné mínění je směřováno tak, aby byla připravena půda pro jeho postih. Navrhl ze všech předestřených důvodů, aby byl kárné žaloby zproštěn.

Náměstkyně ministra zahraničí PhDr. O. v písemném vyjádření ze dne 7. 11. 2001 jednak odkázala na dopis advokáta JUDr. G. ze dne 18. 6. 2001 a dále uvedla, že se z titulu své funkce nepodílela na přípravě smlouvy o provozování H. Č. d. Návrh této smlouvy byl jejím sekretariátu předán bývalým generálním sekretářem ministerstva Ing. K. S.; po jejím prostudování došla k závěru, že je třeba před jejím podpisem odpovědět na základní otázku, zda je nutno před uzavřením takové smlouvy vyhlásit „tendr“, který by odpovídal předpisům o zadávání veřejných zakázek. Doporučení, aby se obrátila na žalobce, obdržela od bývalého generálního sekretáře s tím, že žalobce je plně informován „o architektuře dohody“. V jakém vztahu se nachází žalobce v relaci k ministerstvu nebyla informována. Z její strany však nešlo o dohodu o právní pomoci, tento kontakt tak nevnímala, pouze z podnětu bývalého generálního sekretáře kontaktovala žalobce, v žádném případě s ním nejednala o odměně.

Kárný senát jednal dne 22. 11. 2001, kárný žalobce v konečném návrhu žádal pro tehdy kárně obviněného uložení pokuty ve výši 150 000 Kč. Kárný senát rozhodl, že kárně obviněnému se ukládá kárné opatření – vyškrtnutí ze seznamu advokátů podle § 32 odst. 3 písm. e) zákona o advokacii. Rozhodnutí nese značku K 90/01; žalobce v něm byl uznán vinným, že neinformoval náměstkyni ministra zahraničních věcí PhDr. O., která se na něj obrátila se žádostí o poskytnutí právní služby spočívající ve sdělení právního názoru na

nutnost vyhlášení veřejné obchodní soutěže na využití „Č. d.“ v M. o skutečnosti, že návrh smlouvy o provozování „Č. d.“ vypracovala advokátka Mgr. M. z advokátní kanceláře „T. – S. a spol.“ jako právní zástupkyně společnosti H. Č. d., a. s., poskytnutí této právní služby neodmítnul a požadovaný právní rozbor zaslal spolu s právním názorem na samotnou smlouvu o provozování komplexu Č. d. M. dne 21. 11. 2000 Ministerstvu zahraničních věcí, k rukám náměstkyně PhDr. O., se žádostí, aby o tomto právním názoru byl informován ministr zahraničních věcí, tedy neodmítl poskytnutí právní služby ve věci, v níž již v minulosti poskytl právní pomoc jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o právní pomoc žádá, a tímto svým jednáním snížil důstojnost advokátního stavu, neboť nejednal čestně a svědomitě, čímž porušil hrubě ust. § 19 odst. 1 písm. a), b) zákona o advokacii, § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 Pravidel profesionální etiky a pravidel soutěže advokátů.

Za prokázanou skutečnost vzal kárný senát to, že žalobce poskytoval právní služby společnosti H. Č. d., a. s., Ministerstvo zahraničních věcí jej požádalo o zpracování právního názoru na vypsání veřejné obchodní soutěže. Tato právní služba nepochybně dle kárného senátu souvisela s věcí, ve které poskytovala advokátní kancelář T. – S. a spol. právní služby společnosti H. Č. d., a. s., přičemž zájmy státu a zájmy společnosti byly v rozporu. Zájmem ministerstva mělo být objektivní posouzení dané právní problematiky, zatímco zájmem společnosti bylo získat komplex Č. d. pro sebe. Pro kárný senát bylo nepředstavitelné, že by ministerstvo (stát) zajímal názor protistrany na otázku, zda je třeba vypisovat veřejnou obchodní soutěž na činnost, kterou chtěla sama provozovat a za tím účelem vypracovala návrh smlouvy. Za rozhodující kárný senát nepokládal, zda žadatel o právní službu (ministerstvo) věděl či nevěděl, že žalobce poskytl právní službu společnosti, jejíž zájmy jsou v rozporu se zájmy jeho. Kárný senát rovněž odůvodnil, proč – při zachování totožnosti skutku – upravil skutkovou větu, aby odpovídala výsledkům dokazování. Kárný senát zejména nedospěl k závěru, že by se ministerstvo stalo klientem žalobcovým. Při úvaze o formě kárného opatření přihlédl kárný senát i k předchozím kárným postižením, dále ke skutečnosti, že žalobce využiv žádosti o právní názor „vychválil“ smlouvu, kterou vypracoval, aniž dal zřetelně najevo, že se nejedná o objektivní právní názor, ale stanovisko smluvní strany. Kárný senát tak nabyt přesvědčení, že tak učinil zcela vědomě a ke škodě Ministerstva zahraničních věcí. Široká medializace pak měla dopad na míru snížení důstojnosti advokátního stavu ve veřejnosti.

O žalobcově odvolání proti rozhodnutí kárného senátu rozhodoval tříčlenný senát ustanovený představenstvem stěžovatelky bez nařízení jednání dne 5. 2. 2002. Odvolání zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. Ohledně zjištění skutkového stavu věci se tento senát ztotožnil se skutečnostmi uvedenými v odůvodnění napadeného rozhodnutí a jejich hodnocením, stejně tak jako s právní kvalifikací a uloženou formou kárného opatření. Rozhodnutí tohoto senátu bylo doručeno žalobci 28. 2. 2002, jeho právnímu zástupci 27. 2. 2002.

Ze soudního spisu Městského soudu v Praze bylo zjištěno, že žalobce podal dne 11. 3. 2002 u tohoto soudu žalobu, kterou se domáhal zrušení obou rozhodnutí ve věci jeho kárného provinění. Žalobní námitky spočívaly na tvrzené nezákonnosti napadených rozhodnutí pro jejich rozpor se základními zásadami upravenými v § 2 odst. 2 trestního řádu, jež se v souladu s ust. § 35e odst. 2 zákona o advokacii použije v kárném řízení, nestanoví-li jinak tento zákon, kárný řád anebo nevyplývá-li jinak z povahy věci.

Žalobce především namítl, že právní názory obou senátů nemají oporu v provedeném dokazování a jsou vykonstruované. Žalobce byl uznán vinným a bylo mu uloženo nejpřísnější kárné opatření za skutek, který se nestal. Ačkoliv kárný senát usoudil, že Ministerstvo zahraničních věcí se klientem žalobcovým nestalo, přesto považoval za prokázané, že požádalo žalobce o právní službu a že je nepochybné, že šlo o právní službu. Žalobce základní nedostatek napadeného rozhodnutí spatřuje v hodnocení důkazů v tom smyslu, že existovala žádost ministerstva o právní službu. Klade si otázku, jak je možno poskytnout právní službu proti vůli toho, kdo by měl být klientem - z vyjádření PhDr. O. totiž plyne, že své zadání jako žádost o dohodu o poskytnutí právní služby nevnímala. Žalobce vyjadřuje přesvědčení, že poskytnutí právní služby vyžaduje konsensu, který předpokládá nabídku a akceptaci. Nemá-li nabídka, nelze nic odmítnout. Nešlo-li tedy ze strany ministerstva o požadavek na poskytnutí právní služby, nemohl žalobce nic odmítat ani neodmítat, mohlo se jednat pouze o vyjádření k právní stránce věci. Takové vyjádření bylo učiněno za klienta v jeho zájmu v rámci jednání o příslušném kontraktu. Žalobce vycházel z toho, že jde jen o běžnou komunikaci. V dalším vyjádření v průběhu řízení pak žalobce poukázal na § 2 odst. 5 trestního řádu a zásadu volného hodnocení důkazů. Současně zdůraznil, že předmětem kárného řízení nebyla kvalita smlouvy, ale to, zda v okamžiku, kdy se strany dohodnou na podstatném obsahu smlouvy, může právní zástupce jen jedné ze stran vyjádřit právní názor k případné překážce bránící podpisu smlouvy. Smlouva tedy podle názoru žalobce byla uzavřena na základě dohody stran, nikoliv na základě jeho vyjádření – to je pouze konstrukce stěžovatelky (tehdy žalované).

Městský soud v Praze posoudil žalobní námitky jako důvodné; své rozhodnutí opřel zejména o názor, že účelem právní úpravy povinnosti advokáta odmítnout poskytnutí právních služeb je, aby k právnímu vztahu mezi advokátem a jeho klientem pro případ rozporu zájmů vůbec nedošlo. Proto je podstatný postoj advokáta k požadavku na poskytnutí právních služeb. K naplnění skutkové podstaty porušení ust. § 19 odst. 1 písm. a) a b) zákona o advokacii může tedy dojít již v době, kdy advokát je pouze o poskytnutí právní služby žádán a tuto službu neodmítne, aniž by muselo zároveň dojít k dokumentaci tohoto konsensu. To, zda žalobce jednal či nejednal v rozporu s § 19 písm. a) a b), vázal soud na skutečnost, zda byl vůči žalobci vznesen ze strany ministerstva požadavek na poskytnutí právní služby.

V obsáhlém odůvodnění soud dovodil, že v řízení před orgány stěžovatelky nebylo prokázáno, že žalobce věděl nebo měl vědět, s ohledem na všechny okolnosti, že přijímá žádost o právní službu a že tedy nebyla bez pochybností vyvrácena jeho obhajoba, že šlo jen o stanovisko, které doplňovalo proces uzavření smlouvy. Podle názoru soudu vyjádření PhDr. O. nevyklučuje, že ze strany ministerstva mohlo jít o žádost o stanovisko, zda podpisu smlouvy nebrání překážka veřejné soutěže, navíc za situace, kdy tento požadavek samotným ministerstvem nebyl vnímán jako zadání právní služby a žalobce byl na ministerstvu znám jako osoba, která je informována o předmětné smlouvě. Toto vyjádření bylo v kárném řízení zhodnoceno jednostranně, a tím nepřesvědčivě. Na jedné straně totiž (pokud jde o posouzení, zda bylo vyžádáno poskytnutí právní služby) bylo zdůrazněno, že je třeba věřit tomuto vyjádření potud, pokud hovoří o vyžádání expertízy k posouzení určité právní otázky, na straně druhé (pokud jde o posouzení, zda šlo o dohodu o poskytnutí právní pomoci) bylo vyjádřeno přesvědčení, že nelze z tohoto vyjádření vycházet potud, pokud obsahuje subjektivní názor náměstkyně ministra. Toto rozporuplné hodnocení vyjádření osoby, která byla s žalobcem v přímém kontaktu, a další důvody blíže rozvedené v odůvodnění rozsudku vedly soud k přesvědčení, že orgány stěžovatelky nevyvodily své závěry z náležitého

a objektivního hodnocení všech zjištění vyplývajících ze shromážděných důkazních prostředků. Ve věci byly zjištěny nejednoznačné údaje a skutečnosti o charakteru kontaktu mezi žalobcem a ministerstvem, a tím byly dány důvodné pochybnosti o tom, zda žalobce postupoval tak, jak mu bylo vytýkáno v rozhodnutích stěžovatelky. Při existenci důvodných pochybností o skutkové podstatě jednání žalobce bylo podle názoru soudu nutno aplikovat zásadu „in dubio pro reo“. Žaloba byla shledána důvodnou v námitkách směřujících do hodnocení důkazů a vyvození závěrů orgánů stěžovatelky, že se stal skutek, který je žalobci kladen za vinu. Proto bylo napadené rozhodnutí i rozhodnutí jemu předcházející zrušeno a věc byla vrácena stěžovateli k dalšímu řízení. To v daném případě znamená – jak soud v odůvodnění objasnil – že věc se vrací do stadia projednání kárné žaloby, přičemž stěžovatelka je vázána právním názorem soudu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal rozsudek Městského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve předesílá, že stěžovatelka sice v replice na žalobcovu vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s., s výjimkou prvé námitky však obsah kasační stížnosti pod jednotlivé důvody nepodřadila. Této role se tedy musí zhostit Nejvyšší správní soud, neboť jen tak může důvodnost námitek vyhodnotit. Prvá námitka (oprava protokolu o vyhlášení rozsudku) je samotnou stěžovatelkou označena jako námitka mířící na vady řízení před soudem, které mohly mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.); druhá námitka míří na nedostatek pasivní legitimace stěžovatelky v řízení před Městským soudem v Praze – pokud by tedy ten, s kým soud jednal jako s účastníkem, tuto způsobilost neměl, pak by se jednalo o zmatečnost řízení pro nedostatek jeho podmínek, tedy důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Třetí okruh námitek směřuje proti tomu, jak Městský soud v Praze věc posoudil právně (§ 103 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.); stěžovatelka totiž namítá, že tento soud vyložil ust. § 19 zákona o advokacii nesprávně a nesprávně též aplikoval ustanovení trestního řádu obsahující základní zásady trestního řízení. Pokud stěžovatelka uvádí, že rozsudek napadá i z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pak Nejvyšší správní soud neshledal v kasační stížnosti niče, co by bylo možno pod tento důvod podřadit, nemluvě o tom, že tento důvod je použitelný pouze za situace, kdy jsou v řízení žalobním namítány vady řízení, jichž se měl dopustit správní orgán při zjišťování skutkového stavu věci, popřípadě za situace, kdy je rozhodnutí správního orgánu nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud rozhodující o žalobě správní rozhodnutí zrušit (a neučinil tak). Bylo by krajně nelogické, kdyby Nejvyšší správní soud měl subsumovat cokoli z kasační stížnosti pod tento důvod, neboť neočekává, že by stěžovatelka brojila proti vlastnímu rozhodnutí.

O prvé námitce obsažené v kasační stížnosti (oprava protokolu o vyhlášení rozsudku) uvážil Nejvyšší správní soud takto:

Soudní řád správní je zvláštní procesní normou upravující mj. postup soudů, účastníků řízení a dalších osob ve správním soudnictví (§ 1 písm. b/ s. ř. s.). Občanský soudní řád, a to část prvá a třetí, se ve správním soudnictví použije subsidiárně, tj. pouze v případech, kdy soudní řád správní nestanoví jinak (§ 64 s. ř. s.). Podle § 54 odst. 1 s. ř. s. se na rozsudku usnáší senát nadpoloviční většinou hlasů v neveřejné poradě, při níž kromě senátu a zapisovatele nesmí být nikdo přítomen. Podle § 49 odst. 9 s. ř. s. musí být rozsudek vyhlášen jménem republiky a veřejně. Jakmile soud vyhlásí rozsudek, je jím vázán. Jsou-li

při vyhlášení rozsudku přítomny pouze soudní osoby, rozsudek soud vyhlásí vyvěšením zkráceného písemného vyhotovení bez odůvodnění na úřední desce soudu po dobu 14 dnů; den vyhlášení se na písemném vyhotovení poznamená (§ 49 odst. 11 věta druhá s. ř. s.). Podle § 51 odst. 1 s. ř. s. může soud rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhli nebo s tím souhlasí. O jednání a dalších úkonech, při nichž soud jedná s účastníky nebo provádí dokazování, se sepisuje protokol (§ 49 odst. 12 s. ř. s.).

V posuzované věci došlo k tomu, že v soudním spise byl založen „protokol o vyhlášení rozsudku“, jenž obsahoval jiný výrok, než zkrácené znění rozsudku vyvěšené na úřední desce soudu a než písemné vyhotovení rozsudku doručené účastníkům. Tento protokol posléze opravila předsedkyně senátu Městského soudu v Praze tak, aby obsahoval totožné znění výroku.

Z výše citovaných ustanovení soudního řádu správního plyne, že tento procesní předpis respektuje ústavní pokyn (čl. 96 odst. 2 Ústavy) vyhlásit veřejně rozsudek. Veřejné vyhlášení se podle s. ř. s. děje buď ústním vyhlášením, nebo vyvěšením zkráceného znění na úřední desce soudu. Není možno nevidět, že soudní řád správní oba způsoby vyhlášení upravuje v § 49, který nese nadpis „Jednání“, ačkoliv logika řazení ustanovení by měla spíše vést k tomu, že úprava vyhlášení rozsudku v případě, kdy soud rozhodoval bez nařízení jednání, by měla nalézt své místo pod jinou rubrikou. Při respektování výše naznačeného ústavního pokynu Nejvyšší správní soud nepochybuje, že úprava obsažená v § 49 se použije i na případy, kdy bylo rozhodováno bez nařízení jednání. Okamžikem, od něhož je soud vázán rozsudkem, je – jak výše ukázáno – okamžik vyhlášení. V případě, kdy nebylo nařízeno jednání, jak se stalo i v posuzované věci, je rozsudek vyhlášen vyvěšením zkráceného písemného vyhotovení bez odůvodnění. Soud je tedy vázán zněním rozsudku, které bylo zákonem předvídaným způsobem vyhlášeno; toto znění bylo též obsahem rozsudku, jenž byl doručen účastníkům řízení. Městský soud v Praze nebyl tedy povinen vyhotovovat protokol o vyhlášení rozsudku, jestliže ve věci nenařizoval jednání. Takovou povinnost nelze ze soudního řádu správního dovodit (srov. § 49 odst. 12 s. ř. s.). Městský soud takto nazvanou listinu použil – nejspíše – jako podklad pro zpracování zkráceného znění rozsudku. Důvod, proč výrok byl v této listině zachycen odlišně od zkráceného znění, nelze rekonstruovat, Nejvyšší správní soud však považuje za rozhodující, že rozsudek byl vyhlášen ve znění, jež bylo účastníkům posléze doručeno, přičemž ověřil nahlédnutím do protokolu o hlasování založeném na č. l. 61 soudního spisu, že výrok vyhlášeného a doručeného rozsudku je totožný s výrokem, o němž senát Městského soudu v Praze hlasoval a jenž byl takto usnesen. Přestože v postupu Městského soudu došlo k administrativnímu pochybení, jež mohlo znejistit účastníky řízení, nemohlo mít vliv na zákonnost rozhodnutí – soud byl vázán rozsudkem, jak byl vyhlášen vyvěšením na úřední desce, účastníkům bylo doručeno znění identické s tím, jež bylo vyhlášeno. Tuto námitku tedy neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou.

O námitce mířící na zmatečnost řízení před městským soudem pro nesplnění podmínky řízení spočívající ve způsobilosti České advokátní komory být v tomto řízení žalovanou, uvážil Nejvyšší správní soud následovně (tato námitka byla shledána přípustnou, přestože ji stěžovatelka neuplatnila v řízení žalobním, neboť její odůvodnění stěžovatelka opírá až o výrok napadeného rozhodnutí městského soudu, jež věc vrací stěžovatelce k dalšímu řízení – srov. § 104 odst. 4 s. ř. s.):

Česká advokátní komora je právnickou osobou zřízenou zákonem, jež vykonává veřejnou správu na úseku advokacie a je samosprávnou stávkovou organizací všech advokátů (§ 40 zákona o advokacii). Z hlediska doktrinálního není pochyb o tom, že je korporací

s vymezeným oborem působnosti, je nadána právní subjektivitou, a proto též není pochyb o tom, že obecně je způsobilá k právům a povinnostem, a v tomto rozsahu má i procesní způsobilost. Disciplinární pravomoc nad advokáty představuje podle názoru Nejvyššího správního soudu součást veřejné správy, neboť nebyla-li by svěřena Komoře, tvořila by součást všeobecné státní správy. Ingerence státu je ostatně patrna i z toho, že ministru spravedlnosti se zaručuje oprávnění vystupovat v kárném řízení jako kárný žalobce i podat návrh na zahájení řízení o vyškrtnutí advokáta ze seznamu advokátů, Ministerstvo spravedlnosti vydává právním předpisem kárný řád. Jedná se tedy o případ, kdy je právnícké osobě svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právníckých osob v oblasti veřejné správy (§ 4 odst. 1 písm. a/ s. ř. s. zavádí pro výčet subjektů, v jejichž pravomoci je vydávat rozhodnutí v oblasti veřejné správy, legislativní zkratku „správní orgán“). Pochybnosti stěžovatelky patrně plynou z dikce tohoto citovaného ustanovení, které umožňuje, aby rozhodování bylo svěřeno „jinému orgánu“ (než moci výkonné, územního samosprávného celku). V otázce, komu bylo zákonem svěřeno rozhodování o právech a povinnostech advokátů v kárném řízení, je třeba vyjít z dikce zákona o advokacii; podle § 40 odst. 3 zákona o advokacii je to Komora, která vykonává veřejnou správu na úseku advokacie. Podpůrně je možno poukázat i na ustanovení § 55 a § 55a zákona o advokacii, jež upravují například postup v případech, kdy rozhodnutí o vyškrtnutí advokáta ze seznamu advokátů není kárným opatřením. Podle stanovených pravidel rozhodují v těchto případech představenstvo nebo předseda Komory, citovaná ustanovení však hovoří o rozhodnutích Komory, nikoli jejích jednotlivých orgánů. Jestliže o kárném provinění rozhodují v kárném řízení zákonem specifikovaná kolegia (kárný senát složený ze členů kárné komise a senát ustanovený z členů představenstva – srov. § 33 odst. 1, § 35 odst. 2 zákona o advokacii), pak se nejedná o „orgány“, jež by byly takto nazvány a podřazeny pod § 41 zákona o advokacii, jenž upravuje výčet orgánů Komory. Nejvyšší správní soud tedy dochází k přesvědčení, že tím, na koho zákon přenesl některé role státní správy, v tomto případě disciplinární pravomoc, a tedy i rozhodování o právech a povinnostech advokátů, je Česká advokátní komora, která má způsobilost být účastníkem řízení ve správním soudnictví, neboť ve výše vyloženém smyslu je správním orgánem, jenž vydal rozhodnutí napadené žalobou. Je pouze technickou otázkou, že k tomuto rozhodování, na základě pokynu zákonodárce, užívá ad hoc zřízených senátů, které je možno považovat za „orgány“ Komory sui generis. Podle § 33 s. ř. s. je účastníkem řízení žalobce a žalovaný, nebo ti, o nichž to stanoví soudní řád správní. Žalovaným v řízení o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, resp. orgán, na který jeho působnost přešla. Žalovanou tedy byla správně označena Česká advokátní komora; na tom nic nemění zrušující výrok napadeného rozsudku označující zrušovaná rozhodnutí jako rozhodnutí „senátu“. Ustanovení § 78 odst. 4 s. ř. s. stanoví, že zruší-li soud rozhodnutí, vysloví současně, že věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému, tedy stěžovateli. Řízení se tak dostalo do procesní fáze před rozhodnutím, v tomto případě tedy do fáze, kdy byla podána kárná žaloba. K tomu, aby o této kárné žalobě bylo vedeno řízení upravené § 32 a násl. zákona o advokacii a vyhláškou č. 244/1996 Sb., kárný řád, není třeba žádného pokynu předsedy České advokátní komory, jako tomu ostatně není třeba v žádném případě, kdy je podána na advokáta kárná žaloba.

Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že pokud zákonodárce míní označit jako účastníka řízení „orgán“, činí tak explicitně; je možno například poukázat na úpravu účastenství orgánů územních samosprávných celků (§ 4 odst. 1 písm. a/, § 63 písm. c/ s. ř. s.). Není-li tomu tak, pak pro účely správního soudnictví dochází – v případě, že zákon (jako v tomto případě činí zákon o advokacii) svěřuje rozhodování o právech a povinnostech v oblasti veřejné správy právnícké osobě – ke ztotožnění takového orgánu, jakým jsou senáty

rozhodující o disciplinárních deliktech advokátů, s celou takovou právnickou osobou. Pokud stěžovatelka poukazuje na účastenství soudů v řízení před Ústavním soudem, je možné jen uvést, že úprava, podle níž za senát, jehož se věc týká, jedná jeho předseda, vyplývá z výslovné úpravy (§ 30 odst. 4 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, § 33 odst. 7 s. ř. s. pro řízení o kompetenčních sporech).

Konečně ust. § 55a odst. 2 zákona o advokacii umožňuje po podání žaloby vydat nové rozhodnutí, kterým žalobce uspokojí (srov. též § 62 odst. 1 s. ř. s.). Citované ust. § 55a odst. 2 zákona o advokacii explicitně hovoří o rozhodnutí Komory, proti němuž je podána žaloba k soudu – tedy ani zákonodárce neuvažoval o tom, že by mohlo jít o rozhodnutí „senátu“ jako správního orgánu, vůči němuž směřuje žaloba.

Nejvyšší správní soud ze všech uvedených důvodů neshledává tuto námitku důvodnou. Nad rámec odůvodnění dodává, že pokud by tento soud měl pochybnosti o pasivní legitimaci České advokátní komory v řízení o žalobách, musel by se touto otázkou zabývat z úřední povinnosti, neboť důvody zmatečnosti řízení se zabývá bez ohledu na důvody uvedené v kasační stížnosti (srov. § 109 odst. 3 s. ř. s.). To, že tak Nejvyšší správní soud doposud neučinil, znamená, že o pasivní legitimaci České advokátní komory v obdobných případech (disciplinární delikty advokátů) pochybnosti neměl. Ostatně stěžovatelka se řady těchto řízení účastnila bez toho, že by nedostatek pasivní legitimace namítala.

K třetí námitce, jejímž obsahem je nesouhlas s právním hodnocením věci, jak je učinil Městský soud v Praze, Nejvyšší správní soud uvádí:

Městský soud by se mohl dopustit pochybení v právním hodnocení věci, pokud by užil právní předpis, který na danou věc nedopadá, anebo sice užil právní předpisy správné, leč jejich výklad by ve světle námitek stěžovatelky neobstál.

Nejvyšší správní soud shledává okruh právních předpisů, jež Městský soud v Praze aplikoval, správným a ztotožňuje se i s jejich výkladem, který byl proveden v obsáhlém odůvodnění napadeného rozhodnutí.

Podle § 32 odst. 1 a 2 zákona o advokacii je advokát kárně odpovědný za kárné provinění. Kárným proviněním je závažné nebo opětovné zaviněné porušení povinností stanovených advokátovi zákonem o advokacii nebo stavovským předpisem.

Podle § 19 odst. 1 zákona o advokacii je advokát povinen odmítnout poskytnutí právních služeb, jestliže:

- a) v téže věci nebo ve věci související již poskytl právní služby jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy tohoto, kdo o poskytnutí právních služeb žádá,
- b) osobě, jejíž zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o právní služby žádá, poskytl již v téže věci nebo ve věci související právní služby advokát, s nímž vykonává advokacii ve sdružení nebo společnosti.

Podle § 17 zákona o advokacii postupuje advokát při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu; za tím účelem je zejména povinen dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže stanovené stavovským předpisem.

Podle § 35e zákona o advokacii stanoví podrobnosti o kárném řízení kárný řád (byl vydán vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb.); podle odst. 2 téhož ustanovení

nestanoví-li tento zákon nebo kárný řád něco jiného nebo nevyplývá-li něco jiného z povahy věci, použijí se v kárném řízení přiměřeně ustanovení trestního řádu.

Podle § 2 odst. 2 trestního řádu, dokud pravomocným odsuzujícím rozhodnutím není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede řízení, hledět, jako by byl vinen. Podle odst. 5 téhož ustanovení se v řízení postupuje tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí. Odstavec 6 téhož ustanovení dává pokyn k hodnocení důkazů podle vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Ústřední spornou otázkou v projednávané věci bylo posouzení skutkové okolnosti, zda žádost, s níž se na žalobce obrátilo ministerstvo, byla žádostí o poskytnutí právní služby, kterou byl žalobce za stanovených podmínek povinen podle § 19 zákona o advokacii odmítnout, anebo zda šlo o žádost o informaci v průběhu sjednávání smlouvy směřovanou vůči zástupci druhé smluvní strany. Městský soud podrobně odůvodnil, v čem spatřuje rozporuplnost či neúplnost v hodnocení důkazů, kterou shledal v rozhodnutích senátů stěžovatelky, a dospěl k závěru, že existuje důvodná pochybnost, zda se stal skutek, který je žalobci kladen za vinu. Za této situace poukázal na zásadu „in dubio pro reo“ vyplývající z § 2 odst. 2 a odst. 5 trestního řádu, který je aplikovatelný v důsledku § 35e odst. 2 zákona o advokacii. Na konkrétní argumenty městského soudu lze odkázat, aniž by bylo nezbytné je doslova v tomto rozhodnutí opakovat. Nejvyšší správní soud je tohoto názoru, že výtky stran hodnocení důkazů směřované vůči stěžovateli jsou vnitřně uspořádané a logické. Obhajoba žalobce, že podal inkriminovanou informaci v procesu vyjednávání smlouvy, nebyla vyvrácena. Jeho tvrzení totiž není nelogické - s Ministerstvem zahraničních věcí byl po určité dobu v kontaktu, řada jeho zaměstnanců až po nejvyššího představitele (generální sekretář Srba, který náměstkyni ministra PhDr. O. doporučil, ať se na nutnost vypsání výběrového řízení dotáže žalobce) věděla, že jeho kancelář připravuje onu smlouvu, a za situace, kdy ústřední orgán státní správy disponuje desítkami právníků, kteří mají v náplni své práce posuzovat právní aspekty činnosti ministerstva, bylo třeba žalobci prokázat, že věděl, že přijímá žádost o právní službu, kterou je za podmínek § 19 zákona o advokacii povinen odmítnout.

Nejvyšší správní soud se podrobně zabýval argumentací stěžovatelky obsaženou v kasační stížnosti, jakož i argumentací obsaženou v rozhodnutích jejích senátů, stejně jako skutečnostmi, jež stěžovatelka uvedla ve vyjádření k žalobě. Po této podrobné analýze dospěl soud k závěru, že argumentace stěžovatelky není konzistentní a sama o sobě ukazuje na rozporuplné momenty, které v posuzované věci jsou přítomny.

Ve skutkové větě rozhodnutí ze dne 22. 11. 2001 se za jednání, které mělo naplnit podstatu deliktu, označuje, že žalobce neinformoval náměstkyni ministra o tom, že je právním zástupcem druhé smluvní strany. V odůvodnění rozhodnutí se však uvádí, že skutečnost, zda ministerstvo vědělo, či nevědělo o roli žalobce, je nerozhodná, a má význam pouze pro míru zavinění. V kasační stížnosti stěžovatelka však opětovně rozvíjí úvahu, že důsledkem postupu žalobce, který jasně nedeclaroval při každé příležitosti svou pozici, bylo častokrát zmiňované prohlášení ministra. Poněvadž příjemkyni dopisu z 21. 11. 2000 byla PhDr. O., „nelze dojít k jinému závěru“ – uvádí stěžovatelka, než že od ní pokračovala informace k ministrovi. Spisy stěžovatelky však neobsahují žádný důkaz, který by tento závěr podporoval, ba ani PhDr. O. se nevyjádřila, jakým způsobem a za jakých okolností interpretovala – zda to byla ona – tento dopis ministrovi.

Skutečnost, že šlo o žádost o právní službu, stěžovatelka v kasační stížnosti (i ve vyjádření k žalobě) vyvozuje z vyjádření bývalého ministra zahraničí v televizi. V odůvodnění rozhodnutí z 22. 11. 2001 však je tento závěr vyvozován z vyjádření PhDr. O., ačkoliv ona sama uvedla, že svůj telefonát se žalobcem takto nepojímala. Stěžovatelka vyjádření tehdejšího ministra zahraničních věcí v médiích přikládá mimořádný význam – jak vyplývá z argumentace v kasační stížnosti. Přitom stěžovatelka konstruuje úvahu o tom, co si tento ministr myslel o roli žalobce, na základě předpokladu, že jako místopředseda vlády věděl, že žalobce zastupoval Úřad vlády. Tato konstrukce není o nic hmatatelného opřena. Ze spisů stěžovatelky totiž nevyplývá nic o tom, jakou cestou a v jaké podobě se dostala informace o názoru žalobce na možnost uzavření smlouvy k ministrovi a co si o celé věci ministr myslel, jak by sám interpretoval své výroky v médiích a že to byl právě a pouze dopis žalobce ze dne 21. 11. 2000 a jeho obsah, který byl příčinou podpisu předmětné smlouvy (v kasační stížnosti jednou stěžovatelka uvádí, že žalobce „dopomohl“ k uzavření smlouvy, na jiném místě však tvrdí, že „vyvolal situaci“, která vedla k uzavření smlouvy).

V kasační stížnosti stěžovatelka za ústřední pochybení žalobcovo považuje, že vychválil připravovanou smlouvu, a tím dopomohl svému klientovi k uzavření smlouvy nevýhodné pro stát. Doslova uvádí, že jde o „jádro kárného provinění“. Ve skutkové větě rozhodnutí z 22. 11. 2001 se pouze uvádí, že „zaslal ... právní rozbor ... spolu s právním názorem na samotnou smlouvu.“ Kárný senát však k „vychválení smlouvy“ přihlédl pouze při úvaze o druhu kárného opatření. V replice ze dne 27. 5. 2002 (čl. 36 soudního spisu) v žalobním řízení stěžovatelka dokonce uváděla, že nevýhodnost žalobcem připravené smlouvy (jeho advokátní kancelář) nebyla v kárném řízení řešena – tedy na jedné straně údajný následek spočívající v uzavření nevýhodné smlouvy nebyl předmětem kárného řízení, na druhé straně kasační stížnost jím však opakovaně argumentuje.

Pokud stěžovatelka v kasační stížnosti akcentuje jinak vyhodnocené důkazní souvislosti hraničící pouze s větší či menší mírou pravděpodobnosti, popřípadě odlišně než městský soud interpretuje a hodnotí provedené důkazy, nepřináší v této argumentaci žádný průlom do nazírání na rozhodnutí stěžovatelky (jejích senátů), jež byla shledána v rozporu se zákonem; vina žalobcova byla vyslovena přesto, že shromážděné důkazy takovýto závěr při nepřekročení hranice rozumné jistoty a respektování zásad formální logiky neumožňovaly bez důvodných pochybností.

Nejvyšší správní soud neshledává tedy v argumentaci stěžovatelky obsažené v kasační stížnosti nic tak přesvědčivého, co by mohlo zpochybnit právní závěry vyslovené Městským soudem v Praze; jakkoli okolnosti přípravy a uzavření inkriminované smlouvy vyvolávají obecně z mnoha hledisek řadu otázek – které jak je známo zdejšímu soudu, doposud řeší orgány činné v trestním řízení – z hlediska řízení o kárném deliktu advokáta bylo třeba respektovat – z hlediska procesního – základní zásady trestního řízení. Touto zásadou je, že existují-li stran otázek viny důvodné pochybnosti, je nutno rozhodnout ve prospěch obviněného (§ 2 odst. 2, odst. 5 trestního řádu). Takové pochybnosti Městský soud v Praze ve svém rozhodnutí přesvědčivě předestřel, a proto Nejvyšší správní soud neshledal důvody pro zásah do jeho rozhodnutí.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Úspěšnému žalobci soud přiznal právo na náhradu nákladů řízení za 1 úkon právního zastoupení ve výši 1000 Kč (§ 7, § 9 odst. 3 písm. f/, § 11 odst. 1 písm. a/ vyhlášky

č. 177/1996 Sb., advokátní tarif) a 75 Kč na náhradě hotových výdajů (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky). Jde o jeden úkon spočívající v převzetí a přípravě zastoupení; vyjádření ke kasační stížnosti podal sám žalobce, nebyl tedy důvod přiznávat za tento úkon odměnu. Neúspěšná stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. ledna 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu